

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO MODELO DE EXAME

XEOGRAFÍA**(Cód. 35)****PREGUNTA 1. A SUSTENTABILIDADE DO MEDIO FÍSICO EN ESPAÑA. (2,5 puntos)****RÚBRICA DE RESPOSTA****Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso**

Coñecementos

- Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só contén xeneralidades ou ambigüidades; apenas menciona factores xeográficos ou termodinámicos que xustifiquen esas diferenzas. Non hai identificación do documento correspondente ao mapa sinóptico nin á imaxe de satélite.

Redacción / extensión (capacidade de síntese)

- Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
- A resposta non se axusta á extensión recomendada ou fáino dun xeito forzado, en base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecementos

- Explica algunha causa que xustifica as características dunha DANA (segundo o recollido na rúbrica de sobresaínte), mais é incompleta ou ten erros. Hai escasa mención dos factores xeográficos e termodinámicos que causan esta situación atmosférica; identifícase a imaxe de satélite e coméntase a imaxe 2, pero sen fincapé nos motivos que causan os desastres.

Redacción / extensión (capacidade de síntese)

- A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico.
- A resposta tenta axustarse á extensión recomendada, ben que o fai repetindo conceptos ou dun xeito un tanto forzado.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Coñecementos

- Explica algunha o algunhas das causas que xustifican a presenza dunha DANA no Mediterráneo (segundo o recollido na rúbrica de sobresaínte), mais está incompleto ou non amosa unha comprensión clara e precisa do fenómeno, ou ben faltan matices.

Redacción / extensión (capacidade de síntese)

- A redacción é correcta e a súa argumentación e estrutura é doada de comprender.
- A súa resposta axústase máis ou menos a extensión recomendada.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente

Coñecementos

- Comprende os documentos con claridade, utilizando termos técnicos (mapa sinóptico, DANA, fronteiras frías, isóbaras, ortofoto, albufeira,...).
- As xustificacións xeográficas e termodinámicas do mapa sinóptico están ben fundamentadas e son correctas, amosando comprensión tamén das consecuencias visibles nas imaxes 2 e 3, correspondentes a unha fotografía frontal e unha imaxe de satélite.
- Explica o proceso de formación dunha DANA, a partir do requentamento das augas do Mediterráneo en época de final de estío e comezo de outono, combinado coa presenza dunha burbulla de aire frío en altura que, debido aos factores orográficos, precipita torrencialmente sobre a chaira levantina. Explicar a circulación en altura asociada a estes procesos, mencionando as ondulacións do Jet Stream.
- Relaciona o fenómeno torrencial co incremento de hotspots debidos ao cambio climático antropoxénico e á urxencia climática, que son cada vez máis frecuentes en áreas mediterráneas, xunto co quecemento extremo das masas de auga marítimas.
- Indica as consecuencias graves do fenómeno nas actividades humanas e económicas, tal e como se percibe na imaxe 2, por mor do asolagamento debido á enchente de barrancos e ramblas, que asolagaron rúas de cidades da área metropolitana e encheron a albufeira de Valencia. Inclúe o concepto de torrente e os barrancos como espazos ocupados por construcións que non deixan fluír a auga e se converteron en presas.
- Explicita a importancia e frecuencia destas situacións atmosféricas na península ibérica, unha das áreas sometidas ao máis extremo quecemento climático do planeta.

Redacción – extensión (capacidade de síntese)

- A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado. A resposta é precisa, detallada e ben estruturada.
- A resposta axústase a extensión recomendada.

PREGUNTA 2. ORDENACIÓN DO TERRITORIO NO ENFOQUE ECOSOCIAL E ECONÓMICO. (2,5 puntos)

Responda un dos dous apartados seguintes:

2.1. Analice as imaxes e explique as principais características destas paisaxes industriais e os principais obxectivos de cada un deste tipo de espazos.

RÚBRICA DE RESPOSTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso
Coñecementos - Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só contén xeneralidades ou ambigüidades.
Redacción / extensión-capacidade de síntese - Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas. - A resposta é escasa e a desenvolve dunha maneira forzada a base de vaguidades.
Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado
Coñecementos - Explica algunhas características e obxectivos das paisaxes industriais propostas (segundo o recollido na rúbrica de sobresaínte), pero de maneira incompleta ou con erros.
Redacción / extensión-capacidade de síntese - A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico. - A resposta repite conceptos dunha maneira un tanto forzada e falta precisión.
Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable
Coñecementos - Explica algunhas características e obxectivos das paisaxes industriais propostas (segundo o recollido na rúbrica de sobresaínte), pero non está completo ou ten algunha imprecisión.
Redacción extensión-capacidade de síntese - A redacción é correcta e a súa argumentación e estrutura é doada de comprender e hai profundidade na súa análise, contrastando as dúas imaxes.
Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaínte
Coñecementos - Distingue as características principais de cada unha das paisaxes industriais propostas (tradicional e moderna) en canto a ubicación, planificación do espazo, tipo de construcións, impacto visual e calidade ambiental. - É capaz de formular factores de localización determinantes en cada caso. - Expón as diferencias das dúas paisaxes en aspectos como tipo de empresas, infraestruturas, relación co contorno ou colaboracións e sinerxías. - Sinala os diferentes obxectivos, retos ou perspectivas de futuro en relación ás actividades que se desenvolven en cada unha das paisaxes. - Analiza as problemáticas de cada tipo de paisaxe.

Redacción extensión-capacidade de síntese

- A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado.
- A resposta desenvólvese con profundidade, claridade e precisión.

2.2. Identifique o tipo de documento, os contrastes no plano entre as dúas principais áreas e analíceos, atendendo a: a) forma do plano e características das edificacións; b) diferenzas socio-económicas entre as dúas áreas urbanas; c) problemáticas actuais relacionadas cos cascos históricos. (2,5 puntos).

RÚBRICA DE RESPOSTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecementos

- Case non hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só contén xeneralidades ou ambigüidades.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
- A resposta non se axusta á extensión recomendada ou o fai dunha maneira forzada a base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecementos

- Identifica o documento, sinalando apenas que é unha fotografía aérea dun plano urbano, mais apenas fai referencia á existencia de dous espazos ben diferenciados (casco histórico e Ensanche), xunto coas características dos mesmos.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico.
- A resposta axústase escasamente á extensión recomendada e non profundiza en vocabulario técnico específico.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Coñecementos

- Identifica o plano da imaxe, explicando algunha das características das zonas diferenciadas e as repercusións ambientais, pero a súa análise non é precisa ou completa.

Redacción extensión-capacidade de síntese

- A redacción é correcta e a súa argumentación e estrutura é doada de comprender.
- A súa resposta axústase máis ou menos á extensión recomendada. Emprega algún tipo de vocabulario técnico específico (xentrificación, avellentamento, PERI's,...)

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaliente**Coñecementos**

- Identifica o tipo de plano que se amosa na imaxe (casco histórico e ensanche, neste caso de Pamplona; fai unha análise morfolóxico da trama urbana, tanto do plano irregular e rúas estreitas do casco histórico como do hipodámico ou ortogonal do Ensanche, con rúas máis amplas; distingue as diferenzas entre tipos de construcións e usos do solo cunha musealización e peonalización progresivas do casco histórico e usos administrativos, no que abundan edificios de alturas limitadas, fronte ao uso residencial e de orixe burguesa do ensanche, no que as alturas son máis elevadas. Políticas de protección.
- Identifica os contrastes socio-económicos entre cascos históricos -con problemas de conservación e certo risco de gueto en diversas áreas, cunha poboación xeralmente avellentada- e os ensanches burgueses, nos que a ocupación burguesa do espazo se corresponde cun incremento do nivel de renda e capacidade económica. Alude á progresiva expansión dos fenómenos de xentrificación en ambos espazos e identifica os procesos de expulsión da poboación orixinaria por mor dun crecemento do fenómeno turístico, asociado ás pautas das “ciudades clickbait” que tratan de acaparar visitantes.
- Resume as problemáticas actuais dos cascos históricos en base á convivencia de diversos fenómenos: avellentamento, peonalización, musealización, xentrificación e abandono de certas áreas, o que se correspondería cun risco de formación de guetos a carón de áreas de alto valor cultural.

Redacción extensión-capacidade de síntese

- A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado.
- A resposta axústase a extensión recomendada.

PREGUNTA 3. ORDENACIÓN DO TERRITORIO NO ENFOQUE ECOSOCIAL E ECONÓMICO. (2,5 puntos)

Responda un dos dous apartados seguintes

3.1. Identifique o tipo de documento da imaxe e analice a estrutura por sexo e idade da poboación residente en España, facendo especial fincapé nas súas repercusións socioeconómicas e nos sucesos demográficos máis destacados en relación á morfoloxía da gráfica. (2,5 puntos).

RÚBRICA DE RESPOTA**Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso****Coñecementos**

- Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só conten xeneralidades ou ambigüidades.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.
- A resposta é escasa e a desenvolve dunha maneira forzada a base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado
Coñecementos - Realiza unha identificación simple do documento e fai referencia a cuestións moi básicas da estrutura demográfica e/ou das repercusións socioeconómicas.
Redacción / extensión-capacidade de síntese - A expresión é formalmente correcta, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico. - A resposta repite conceptos dunha maneira un tanto forzada e falta precisión.
Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable
Coñecementos - Inclúe todas as cuestións propostas na pregunta pero nalgunha delas falta profundidade nos contidos (segundo o recollido na rúbrica de sobresaliente) ou ten imprecisións.
Redacción extensión-capacidade de síntese - A redacción é correcta e organizada, empregando o gráfico para as súas argumentacións dunha forma ben estruturada, se ben non inclúe algúns dos conceptos ou termos importantes na demografía.
Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresaínte
Coñecementos - Fai unha descrición completa do documento que inclúe a tipoloxía do gráfico e a súa forma (regresiva). - Distingue os aspectos máis destacados da distribución da poboación española por sexo e idade, facendo alusión ás principais diferenzas existentes con respecto á poboación estranxeira. - Sinala os feitos demográficos máis salientables visibles no gráfico como poden ser o “Baby Boom”, a crise económica ou a caída recente da natalidade, incluso a COVID... - Explica as principais consecuencias socioeconómicas derivadas da actual estrutura demográfica como poden ser as relacionadas coa baixa fecundidade e a caída da natalidade, co aumento da esperanza de vida e o avellentamento ou coa inmigración. - Analiza as problemáticas demográficas e é capaz de propor posibles solucións.
Redacción extensión-capacidade de síntese - A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado. - A resposta desenvólvese con profundidade, claridade e precisión.

3.2. Analice o modelo de turismo das imaxes e as súas repercusións a nivel local (demográficas, económicas, sociolóxicas, urbanísticas, ambientais). Explique o crecente fenómeno da “turismofobia”. (2,5 puntos).

RÚBRICA DE RESPOSTA

Valoración (0 – 0,75 puntos) – Nivel de suspenso

Coñecementos

- Apenas hai explicacións nin relación cos contidos e a resposta só conten xeneralidades ou ambigüidades.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- Na redacción abundan as imprecisións, palabras inventadas, frases incoherentes ou mal articuladas.

- A resposta non ten un desenvolvemento suficiente ou o fai dunha maneira forzada a base de vaguidades.

Valoración (0,75 – 1,5 puntos) – Nivel de aprobado

Coñecementos

- Identifica o tipo de turismo da imaxe, pero apenas explica as súas principais repercusións ou o fai de maneira incompleta ou con erros.

Redacción / extensión-capacidade de síntese

- A expresión é formalmente correcto, pero demasiado simple e non hai un dominio claro do vocabulario específico.

- A resposta é ampla aínda que o fai repetindo conceptos ou dunha maneira un tato forzada.

Valoración (1,5 – 2,0 puntos) – Nivel de notable

Coñecementos

- Identifica o tipo de turismo da imaxe, explica algunhas repercusións, pero a súa análise non é precisa ou completa.

Redacción extensión-capacidade de síntese

- A redacción é correcta e a súa argumentación e estrutura é doada de comprender.

- A súa resposta axústase máis ou menos a extensión requirida para explicar as cuestións propostas.

Máxima valoración (2,0 – 2,5 puntos) – Nivel de sobresáinte

Coñecementos

- Identifica o tipo de turismo que se relaciona coa imaxe e expón as súas principais características (clima favorable, extensas praias, prezos competitivos, especulación urbanística.

- Cita algunhas repercusións demográficas (crecemento da poboación estacional, envellecemento da poboación residente, despoboamento do interior e concentración costeira, incremento da inmigración estranxeira...).

- Comenta os principais impactos ou problemáticas económicas (dependencia excesiva desta actividade, desaparición de actividades tradicionais, estacionalidade e precariedade laboral, aumento do custo da vida e da vivenda, expulsión de poboación local...

- Expón algunhas consecuencias sociolóxicas como cambios culturais e identitarios e os conflitos entre residentes e turistas explicando o concepto de “turismofobia” e as reaccións a turismo de masas nalgúns zonas da xeografía española analizando as súas causas (subida de prezos, xentrificación, deterioro da calidade de vida...). - Expón as principais repercusións ambientais: destrución da paisaxe ambiental, sobre explotación de recursos naturais, contaminación e degradación de ecosistemas...
Redacción extensión-capacidade de síntese - A redacción é correcta, a argumentación coherente e o vocabulario axeitado. - A resposta axústase a extensión requirida para dar resposta as cuestións expostas.

PREGUNTA 4. VOCABULARIO XEOGRÁFICO ESPECÍFICO. (2,5 puntos)

Defina cinco dos dez conceptos resaltados no seguinte texto. Pode aportar, se procede, un exemplo significativo da España actual. (0,5 puntos por concepto)

G20.- Grupo de discusión económica, formado por 19 Estados, máis a Unión Europea onde se reúnen regularmente, dende 1999, xefes de Estado, gobernadores centrais e ministros de finanzas. Intégranos os países máis industrializados do G7, xunto con outros emerxentes de distintos continentes, e teñen por obxectivo coordinar medidas para impulsar o crecemento e intercambio económico mundial.

BRICS.- Siglas que fan referencia ao conxunto de países formados por Brasil, Rusia, India, China e Sudáfrica. É o grupo de países máis adiantados dentro das economías emerxentes. É unha asociación político-económico-social que, en 2024, se ten ampliado co ingreso de Arxentina, Arabia Saudita, Emiratos Árabes Unidos, Irán, Exipto e Etiopía. Coa súa asociación, pretende un maior equilibrio dentro da economía mundial.

Industria 4.0.- A Cuarta Revolución Industrial, actualmente en marcha, implica a utilización de novas tecnoloxías como a robótica, a intelixencia artificial, a nanotecnoloxía e o internet das cousas, entre outras. Todo iso debe repercutir nunha automatización das tarefas e unha dixitalización industrial que quizás reverta o proceso de deslocalización industrial promovido polo neoliberalismo de finais do século XX.

Cidade de 15 minutos.- Modelo de planificación urbanística sostible, lanzado na COP21 de París (2015), e caracterizado por promover un deseño urbano que facilite o acceso ás necesidades básicas (traballo, vivenda, alimentación, saúde, educación, cultura lecer) baseado na proximidade e nos desprazamentos a pé ou en bicicleta, menos contaminantes. Outro modelo sostible é tamén o das “supermazás” postas en práctica na cidade de Barcelona.

Cidade difusa.- Modelo de desenvolvemento urbano de inspiración anglosaxona, que se caracteriza por unha expansión do tecido urbano, con menor densidade de edificación, ao longo das áreas metropolitanas e contornas rururbanas. Na súa superficie configúranse áreas segregadas, especializadas en funcións residenciais, comerciais e industriais. A “ideoloxía clorofila” dominante a finais do século XX expandiu este modelo en España, que se adaptaba tradicionalmente ao modelo de cidade compacta mediterránea.

FEAGA.- Fondo Europeo Agrícola de Garantía Agraria, é o organismo da UE que apoia aos agricultores a través de diferentes réximes de pago, por emprego de métodos agrícolas sostibles e pago aos agricultores novos. Os pagos están suxeitos ao cumprimento das normas da UE sobre seguridade alimentaria, protección medioambiental e benestar animal. O FEAGA financia tamén medidas para estabilizar os mercados agrícolas e apoio ás rexións ultraperiféricas.

Acuíferos.- Formacións constituídas por unha ou máis capas de rochas, capaz de almacenar e ceder auga infiltrada no solo. Os acuíferos son permeables e gardan auga coterránea que se transmite a lagos, pantanos, fontes e pozos. A súa sobre explotación para regadío fainos estar no punto de mira da sostibilidade ambiental.

Instalación Desalgadora.- Planta que produce auga doce a partir da auga salgada mariña. No litoral mediterráneo, onde a cantidade de precipitación recibida é escasa para atender ás necesidades de consumo dunha poboación en crecemento, trátase dunha solución para o abastecemento de auga doce con diferentes usos vencellados, sobre todo, ao consumo humano.

AMOC.- Acrónimo de *Atlantic Meridional Overturning Circulation*, cinta transportadora de calor que facilita a suavidade térmica en Europa occidental. Esta estase a ver diluída pola fusión de xeo ártico nas costas de Groenlandia; en consecuencia, o aporte de auga doce ralentiza a corrente do Golfo, que pouco a pouco **desaparecería**.

Isóbaras.- Liñas imaxinarias que unen os puntos da superficie terrestre que rexistran unha mesma presión atmosférica. Nos mapas do tempo, as isóbaras trázanse cada 4mbs. Cando o seu valor supera o da presión normal (1013mb) constitúen anticiclóns, cando se sitúa por baixo, borrascas.